

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četrlet 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrlet 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXII.

V Ljubljani 9. malega serpana 1869.

List 28.

Credo kristjanu v sedanjih časih zavetje.

(Msgr. Dr. Gaume.)

Domine, salva nos, perimus!

Gospod, reši nas, poginjamo.

(Mat. VIII, 25.)

Le dve besedi o pomenu napisa. Beseda „credo“ (beri: kredo), t. j. verujem, je vsegamogočna beseda. Če se ozremo na čuda, ktere je ta beseda delala in jih še dela, zgine nam pred očmi stvarjenje nebés in zemlje v igračo. Z edino to besedo splasili so prvi kristjanje poganski svet, utrudili rabeljne in premagali cesarje.

Beseda „credo“, verujem, je zmeraj stara in zmeraj nova, vedno potrebna in vedno izdatna: le ona more podeliti sinovom zmago, ktero je pridobila očetom. — „To je zmaga, ki svet premaga, naša vera.“

Beseda „credo“, verujem, je strahovita beseda peklu, ki vse moči le v to napenja, da bi jo iz govora iztrebil in iz serc posameznih in celih ljudstev izruval.

Druge beseda je „zavetje.“

Na podnožji velikega S. Bernarda, sneznika v Švici, na robu težavne steze, ki pelje proti slovitemu gostišu, stoji izba, od zunaj kaj priprosta, toda iz čveterovogelnih kamnov sestavljena, terdno izkrožena in vedno odperta. Izba ta se imenuje „zavetje.“ Tje gori prihiti potnik v varnost, če ga je noč prehitela ali nevihta zajela. Siloviti vetrovi, napovedniki pogubne nevihte, zastonj pretresajo gozde krog in krog, zastonj temni obzorje sneg spiha v goste oblake, ktere dervé vetrovi na vse strani, zastonj se podi črni medved po obližji iskaje si plena, zastonj derčé valovi ogromni kot gore po prepadu sneznika v dolino: potnik ostane miren in varen pod granitnim obokom kljubovaje nevarnosti.

Ko se je razperta narava pomirila, ko so se zveri v berloge umaknile, ko se je nebo zopet razsvetlilo, nadaljuje potnik v hvaležnosti in veselji svojo sterno pot proti gostoljubnemu samostanu.

Veči nevarnost kakor planinskemu potniku grozi kristjanu v devetnajstem stoletji. Vetrovi in nevihte, pogubne zverine in grozoviti valovi proté njegovemu življenju, njegovemu pravemu življenju. Vsaki dan, še celo vsako uro potrebuje pribežališa in zavetja; — in to mu je beseda „credo.“

Dokazati pa, da imamo mi tako zavetje, spričati kako nam je potrebno in kako je varno v njem biti, to je namen tega sestavka, da se vsak v urah nevarnosti tje zateče v popolni zavesti, da tu se kljubuje vsem še tako zvijačnim in silnim napadom nasprotnikov.

I. Kaj je povod temu spisu.

1. Po sedanji Evropi razgrinjajo se vsakoverstne

zmote, brezštevilne kakor prah v zraku, kužljive kakor sopuh smrdljivega močvirja. Razun nar ostudniše dobe starega poganstva ni svet nikdar tacega vidil. Te zmote se zagrinjajo danes v svoje slednje krilo. Racionalizem, panteizem, materijalizem, ateizem, naturalizem, cesarizem, senzualizem, pozitivizem, socijalizem, solidarizem, spiritizem — že imena človeka s strahom pretresajo.*)

2. Umetnija in tiskarstvo razširjate te zmote z ne navadno hitrostjo... Vsak večer odrine 1000 hlaponov iz Pariza, Londona, Dunaja, Berolina, iz velikih in malih mest, ki peljejo cele vozove kužljivih nauk, popušaje jih po vseh krajih, kterih se železna kača dotakne.

3. V oblikah knjig, časopisov, gledišnic, pamfletov, brošur, pesem, zbadljivk se vsipljejo kakor iz sivega oblaka drugi dan po Evropi ti izdelki zbeganih možgan, kakor pokončevalni roji kobilic na afrikansko zemljo. Čez nekoliko so se povsod razlezli, nahajaš jih v izlikanih sobah velikašev, in v vsednji izbi vratarja, po kavanah in umazanih kerčmah, po delavnicah, in še celo na deželi po kočah poljedelcev, koder strup v serca vlivajo in ljudstvom zmoto za blagovest prodajajo.

4. In kaj so nasledki te splošne, neutrudljive propagande? Ozrimo se na vsakdanje dogodke, in vidili jih bomo. Kakošni so ti dogodki? Zmiraj splošnejši odpad od duha katoliške vere. Kaj pa je človek brez katoliške vere? Uboga reva; on ne vé, kaj da je in ne od kod da je, ne kam da gre, on ne najde pota resnice in pravice, in če bi ga našel, nima moči vzdržati se na njem; on ne zna niti zapovedovati, niti ubogati; niti ljubiti, niti moliti; niti terpeti niti umreti.

5. Ker nima več toliko moči, da bi kako mnenje zastopal in dokazoval, stavi svojo vednost le v nasprotovanje in ovračanje. Dandanes taki človek vse taji: on taji Boga, taji božjo previdnost, taji sveto pismo, taji Jezusa Kristusa, taji papeža, taji dušo, pravico, gosposko, oblast, lastnijo, družinstvo, on taji bistveni razloček med dobrim in slabim, taji sedanjost, prihodnost, taji samega sebe.

6. V takim pešanji vere, v taki babilonski zmešnjavi, v ti grozoviti zmeraj otožniši nočni tmuni, v tej neprenehljivi toči ostrupljenih pšic, v takim skoz in skoz oskrunjenem zraku, sredi tako pohujšljivih odpadov, s tako močjo kakor še nikdar, vse moči zoper keršanstvo napenja, da bi pahnil človeštvo v prepad, — v takih okolišinah mora kristjan v devetnajstem stoletji živeti.

7. Ker se pa keršansko živeti pravi, polno, terdno

*) Pomniti je, da nektare popisovanja nevere, silovitih napak, zmot itd. se bolj podajo v druge kraje kakor v naše, zato pa vender spis učenega in gorečega Francoza ni manj podučljiv.

in djansko vero si ohraniti, bi se pač čudež moral zgoditi, da bi kristjan v takih okolišinah še živel. Ali si bo mar oči zatiskal, da bi nič krog sebe ne vidil, ušesa, da bi nič ne slišal? To ni mogoče. Ali bo neštevilne zmote, ki ga napadajo in se vsaki dan drugače šemijo, ali bo te zmote zaporedoma z besedo in djanjem ovračal? Tudi to je nemogoče.

8. Take okolišine morajo s strahom preplivati človeka, morajo v sercu njegovem buditi čutilo milovanja. Kdo se ne bi bal v takih okolišinah za mladino, kdo ne bi miloval mladega rodú, ki še ne more preteklosti primerjati s sedanostjo in se zaupno z mislimi tolaži, da je svet zdaj kakor po navadi miren, da sedanje nevarnosti niso niti obilniši niti hujši kakor nekdanje. Bati se je za vsakega v veri slabo podučenega, za vsakega, kateremu posvetni opravi ne dovolijo časa premišljevatí viših reči. Bati se je za nas vse, milovanja vredni smo vsi, ker je vse, kar vidimo, kakor se kaže, le začetek zlegov in bolečin.

9. Kaj je začeti, da se rešijo oni, ki rešitve želé? Treba jim je odpreti zavetje, varno pribežališe, kamor lahko vsak hiti; treba jim je ponuditi ščit, in sicer tak ščit, kakoršnega vsak lahko nosi, pa tudi z njim vso moč sovražnim pšicam vzame; ponuditi jim je treba sidro usmiljenja, ki čolnič sredi viharnega morja nepremakljivo na mestu derži in ga varuje grozovitega pogina, osode toliko čolničev.

Ali ni taka pomoč sedanje dni nar boljši milošina, nar potrebniji delo usmiljenja.

10. Kaj je pač to zavetje, ta ščit, to resilno sidro? Morebiti dokazovanje? -- Ne.

V stoletji, v katerem je na dnevnem redu le zofistika ali zvijačno preslepljevanje z napčnimi dokazi, v sedanjem času tedaj nima dokazovanje skor nobene veljave, nič moči. Zofisti spravijo nar terdnejši dokaze ob vso moč, otemnijo jih, oskrunijo, razkrojijo, razpišejo na vse strani in spravijo jih v smeh pred neomikanim in tudi omikanim svetom.

Česa toraj potrebujemo?

Djanjosti, djanstev, djanskih dogodb.

Kakošnih?

Djanstev, iz katerih kristjan vneva rnosti dvoma z nepretresljivo gotovostjo spozná, da je njegova vera resnična in prava, djanstev, ktere denejo razširjavca zmote v železen kolobar, iz kterega sta le dva pota: vera ali pa brezumnost.

11. Lahko je pri tem spoznati, da je bolje namesto veliko djanstev nekoliko jih imeti, se vé da popolnih, neoveržljivih, ker jih človek lože veliko prezira, kakor pa malo. Nar bolje bi bilo eno samo djanstvo, ako bi bilo le dosti terdno. Dobro; tako dogodbo, djanstvo imamo pred očmi, in na to dogodbo se opira, kakor terdnjava na skalo, krepko in nepremakljivo beseda „credo“ — vera kristjana. Ta dogodba je popolna, je neskončna, in napolnuje celi svet pridobivaje si sama po sebi vero človeka. Ta dogodba je žareča ko solnce, tu ni treba še le dokazovati, preiskovati in truditi se: dovolj so oči, kdor ima oči, vidi nehoté njeno svitlobo.

Ta dogodba, krepko stoječa kakor številstveno pravilo, zastopa vsaki zmoti pot.

Nestresljiva kakor piramidni stolpi v pušavi je enaka nepremagljivi terdnjavi, iz ktere kristjan s petnajst leti pobije vse zvijačne napade, naj se izmotajo iz kakoršnih koli možgán, naj se izlijejo iz še tako strupenega jezika, naj jih napiše še tako bogokletna roka.

Strahovito, kakor na boj izurjena vojna je bilo zmeraj to djanstvo, je še, in bo na veke tlačilna mora nevernikom.

Ktera je neki ta dogodba?

Povedal bom kmalo.

(Dalje nasl.)

Rabin se je pokatoličil.

V Višnici v Galiciji je živel rabin, ki je svoje judovske postave prav na tanko spolnoval. V visoki starosti piše svojo zadnjo voljo, v kateri sina za svojega naslednika priporoči. Na to popotuje v Jeruzalem, da bi ondi umerl.

Sin je res za rabina poterjen, in po izgledu svojega očeta je terd jud in tolik sovražnik katoličanov, da zadnji dan leta 1868, ko ga ravno iz shodnice gredočega katoliški duhoven sreča, se tako razserdi, da bi ga bil napadel, ko bi ga za njim gredoči judje s tim ne bili odvrenili, ker so ga na postave opomnili. Reče pa vendar judovskim vercem: Da smo tega nevernika srečali, nič dobrega ne pomeni in našo molitev nevredno dela; treba je tedaj, da se v shodnico povernemo in molitev ponovimo. V pridigi, ki jo je čez nekaj časa na to imel, je terdil in skazoval, da mesija ima kmalo na svet priti, ker so se vse prerokbe že izpolnile, in je tako goreče govoril, da je omedlel. Da bi se ohladil, gre nekoliko pod milo nebo. Bilo je zvečer, kar naenkrat zagleda na nebu razsvetljeno podobo na križu, s ternjevo krono na glavi, okoli ktere so se vili pšenični klasi. Več kot pol ure premišluje prikazen, dokler ga mrazeti ne začne in je prisiljen domu se poverniti, da se bolje obleče. Letó stori in se na poprejšnje mesto poverne in najde prikazen spremenjeno in pa ravno nad katoliško cerkvijo. Vidil je le še eno roko, ki je držala šibo. Na to se je prikazen zgubljevala, dokler se popolnoma ne zgubi.

Rabin nad to rečjo misli in misli, pa zastonj, ker ne more pomembe umeti. Očitno se mu je v ti prikazni Mesija katoličanov prikazal, kakor ga je večkrat vidil na križu. Pa njegovo globoko vkoreninjeno sovraštvo do katoliške vere mu na spreobrnjenje k katoliški cerkvi še misliti ne dá. Pri vsem tem pa vender nima nič več miru, in prevdarja ter prevdarja, kaj prikazen pomeni. Pogosto obiskuje shodnico, in Boga prosi, da bi na to prikazen mogel pozabiti. Gre še na grobe svojih sprednikov razsut ondi svojo notranjo stisko; pa tudi tukaj ne najde polajšanja, in zdi se mu, da je njegova molitev zastonj. Poslednjič se mu sanja po noči, kakor bi bil v Jeruzalemu. Tukaj vidi Mozesa, Izaka in Jakopa s svojim lastnim očetom, zraven teh treh očakov pa častljivo svetlo podobo, belo oblečeno, s krono na glavi. Precej si misli: „No, zdaj lahko očake vprašam, kaj mi je misliti od une prikazni.“ Nato se oglasi njegov oče: „Beri 21. psalm, ta ti bo povedal, kaj ti je storiti,“ in s perstom kazaje na belo podobo, reče nadalje: „Ta gospa te bo to še dalje naučila.“ Nato se sliši glas: „Češena si Marija“ itd. Kmaló na to se zbudi, in ko oči odpre, zagleda beli križ, na kterega spodnjem koncu bere svoje ime. Prikazen je bila natančna in se v nekih trenutkih zgubi. Rabin hitro vstane, poišče 21. psalm, ki popisuje terpljenje našega Zveličarja. Dasiravno je psalm že dokajkrat bral, mu vender nikoli ni na misel prišlo, da od Mesija govori; zdaj pa najde v njem popisanega Zveličarja bičanega, z bolečinami obloženega, križanega, in nič več ne omahuje, kaj mu je storiti.

Abraham Finger, tako se imenuje ta rabin, gre v Krakovo k škofu, ki ga pošlje oo. dominikanom, v kterih cerkvi je bil 21. sušca tega leta keršen v pričo botrov generala Kračinskega in grofinje Marcele Krasičke.

Judje v Višnici pa so opraševali po svojem učeniku, ki se jim je bil zgubil, dokler niso zvedili, kje da je. V shodnici je vstal velik hrup, ker se je njih rabin pokatoličil. Višniški judje se obernejo do ministrov na Dunaj s pritožbo, da so ga katoliški duhovni po sili odpeljali. Bila je komisija sestavljena v preiskavo te reči. Pride 5 poslancev iz Višnice. Toda Abraham Finger pred temi in komisarji zagotovi, da sam Bog ga je

po svojem neskončnem usmiljenji shodnici odtegnil, tega, in ne katoliških duhovnov, naj judje tožijo, če hočejo; on je katoliški kristjan in nobena sila ga ne bo več k judovski veri spreobrnila. Premagal je, in po ti skušnji je bil keršen. (Blahovest.)

Kaj je to: svobodni zidar (frajmav-rar), in svobodno zidarstvo (fraj-mavrarstvo)?

(Dalje.)

Višji versta skrivne, cerkvi in državi sovražne družbe je dalje „Chevalier Kadoš (sveti vitez). Maščevanje, upornost, brezbožnost se zahteva že pri sprejemanju v to versto, želje po kervi in moritvi vleva zidarski obrednik; in zoper koga? Zoper papeža in kralja.

Brat Ragon terdi, da vitez Kadoš tisti dan, kedar ga sprejmejo, prebada triglavnato kačo, ki ima na prvi glavi trojnato krono pa ključ, na drugi navadno krono, na tretji pa meč. To so znamenja papežev, kraljev pa vojaštva. Zopet druga višji versta je „Rose-Croix.“ Glavar te verste se imenuje „jako modri in jako popolni mojster,“ vradniki snidnični pa „jako mogočni in popolni.“ Popolnomast je tedaj razločilni značaj tej versti, ali ta popolnomast je le „svobodozidarska“ popolnomast.

Glavar vpraša čakavca, kaj pomeni znani napis; J. N. R. J., ki ga je dal Pilat pribit na križ našega Gospoda Jezusa Kristusa. Svobodni zidarji drugač beró ta napis kot mi; oni ne beró: „Jezus Nazarenus Rex Judaeorum,“ ampak beró tako-le: „Jud Jezus iz Nazareta je od juda Rafaela bil na Judovsko pripeljan, da je bil po pravici in po postavi kaznovan.“ — Nesramno in preostudno bogokletje! Kedar je čakavec „velemodremu“ povedal to bogoskrusko razlago, zavpije velečestiti: „Bratje moji, beseda je zopet najdena!“ — „Beseda“ je tedaj skrivnost višim verstam svobodnega zidarstva; ta beseda pa jim vleva — Jezusa Kristusa sovražiti. — Tu tedaj je vsa gnjusoba skupaj! zdaj vemo, zakaj frajmavrarški spisi in časniki cerkev, vero in duhovstvo tako togotno zatirajo in preganjajo.

V svobodnozidarskih legendah se bere nezbožnost, da je naš Gospod in Zveličar kot potomec kralja Salomona po vsi pravici se pokoril na križu, zato ker je bil njegov prednik Salomon iz zavidnosti ubil zidarskega mojstra Adonirama. Adoniram, pravijo mavtarji, je bil potomec Kajnov, ta pa luciferjev in Evin sin, in današnji boj, ki ga bijeta rovarstvo pa svobodno zidarstvo s cerkvijo in kraljestvom, ni drugo, kakor logični in nesrečni nasledek onega boja, ki se je pričel v zemeljskem raju; terdijo, da je tisti boj, ki ga je lucifer pričel, Kajn, njegov sin, podedoval, Adoniram, njegov potomec, nadaljeval, in ga še dan danes nadaljuje tisti odlični rod, ki je obdarovan z učenostjo, svetlobo in pravo krepostjo; ta boj je lucifer pričel in ga nadaljujejo njegovi nasledniki proti Bogu, Adamu, Abelnu in Salomonu, proti Jezusu in vsemu zanikarnemu narodu Adamovih otrok, ki so personifikovani ali poosebljeni v duhovnih in kraljih. Nevednost, trinoštvo in slepo nasilje so pa znamenja, po katerih se spoznava ta zanikarni rod. — Take brezbožnosti kvasi mavtarstvo. Ali ne bemo res dan na dan ravno tega po tako imenovanih liberalnih časopisih? — Svobodni zidarji še dalje učé, da je Bog zaviden luciferju, in ga preganja, Adam in Abel preganjata Kajna itd. Ali je to bedarija vseh bedarij ali ne? Taki je tedaj svobodnozidarski koran! —

Jezusu.

(Prevod.)

Nebeški Ženin, Jezus Ti!
Ljubezni vse naj vredniši;
Imena Tvojega sladkost

Čez méd je, — rajska serc radost.
Še slajši si nebeški Sin!
Dušic', ki se s Taboj zedin';
Tak milo pesem ne doni,
Tak sladko harpa ne glasi,
Vesoljni kras in kinč svetá
Je njemu nič, ki Te pozná,

Radoslav.

Slovo Jezusa in Marije.

Marija.

O zakaj, premili Sin,
Hočeš zapustiti mene?
Bolečine nezrečene
Dela britki ta spomin.

Jesus.

Mati moja ljubljena,
Moram zdaj te zapustiti:
Vkazal Oče je serditi
Mi plačati dolg svetá.

Marija.

Sej te ljubi še sercé,
Kot te vedno je ljubilo;
Oh ostani, — prosim milo
Ne zapusti matere.

Jesus.

Ura moja je prišla,
Več ne smem pri teb' ostati,
Ljubeznjiva moja Mati,
Oj ne bodi žalostna!

Marija.

Al se smilil Te ne bo
Ljubi Oče tvoj nebeški?
Al rešiti rod človeški
Moraš s smertjo tak strašno?

Jesus.

Moram ne; na Golgati,
Mati! umerl bom iz ljubezni,
Da vtolaž' se Oče jezni
In človeštvu odpusti.

Marija.

Kdo bo meni zdaj v pomoč?
Kam se bodem obrnila,
Ako tebe bom zgubila?
Mili Sin, ne hodi proč! —

Jesus.

Potolaži Mati se,
Britkih oh solzic ne toči,
Le Očetu se izroči;
On bo skerbel zdaj za-té.

Marija.

Čuj me, mili Jezus moj,
Jezus sladki serčno-ljubi!
Saj dopusti mi, obljubi,
Da smem iti jaz s teboj.

Jesus.

Al ti, Mati. znano ni?
Dopolniti odrešenje,
Iti moram sam v terpljenje
Zapušen od vsih stvari.

Marija.

Znano, znano, ljubi Sin!
Mi je vse terpljenje tvoje,
V mórje tuge serce moje
Se topi od bolečin!

Jesus.

Vem, o Mati! da terpiš
Z mano, ljubiš me otroka;
Toda ni ga več odloka, —
Jutri moram že na križ!

Marija.

Ako moraš že terpet',
Ker ti to je naloženo,
Spolni saj mi prošnjo eno:
Daj oh! daj mi s tabo umret'!

Jesus.

Ljuba Mati, ne žaluj,
In ne želi z mano umreti;
Z mano ljubemu Očeti
Vse terpljenje izročuj.

Marija.

Toraj vzemi Oče dar,
Rešnji dar neprecenjivi!
Sin nedolžni, ljubeznjivi!
Idi z Bogom na altar! —

Jesus.

Sprejmi še moj blagoslov;
Z Bogom, Mati serčno-mila!
Še necej bo kri rosila
Moja v spravo vsih rodov.

Po svetem Obhajilu.

Duša pevaj,
Razodevaj
Večno čast Zveličarju;
V pesmi krasni
Blagoglasni
Zahvaluj se serčno Mu.

O presrečna!
Milost večna,
Glej, ti danes je došla,
Ženin zvesti
Dal nevesti
Tebi v dar je samega.

Oj veselje!
Serčne želje
Tvoje spolnjene so zdaj,
V Tebi biva
In počiva
Mili Jezus — sladki raj.

Zdaj Mu slavo
Z vso naravo
Z angelji, svetniki poj,
Se ne upehaj,
Ne odnehaj,
V hvalni pesmi ne obstoj!

Slava Tebi

Naj na nebi,
Po svetovih vsih doni;
Milostljivi,
Ljubeznjivi
Jezus, ženin sladki Ti!

Radoslav.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Posvečevanje mladih duhovnov bode letos 25., 27. in 30. tega mesca.

Skladateljstvo. G. Ant. Nedvéd je zopet na svitlo dal „Offertorium“ (ali darovanje): *Benedic anima mea Domino* — pro una voce (za en glas) — z orgljami ali fisharmoniko. (Cena 40 kr. pri Češkotu in Tilu.)

Daničinim bralcem in sodelavcem smo dolžni še posebno zahvalo za njih pridno vdeleževanje pri našem slovenskem cerkvenem listu. Akoravno se o vednem množenju slovenskih časnikov pri posameznih večji del število naročnikov manjša, se je vendar njih število pri „Danici“ tudi pretečenega pol leta za nekoliko naraslo, tako da jih je bilo precej čez 1100. To je za naš slovenski narod gotovo lepo število. Okolišine se kažejo take, da v prihodnje bomo zmožni nekoliko več časa v tako potrebni cerkveni list obračati; častito slovensko občinstvo pa prosimo, da bi v svoji prijaznosti in gorečnosti do Danice ne odjenjali, temveč jo tudi dalje še bolj razširjali med narodom v duhovno in telesno korist njegovo. Sem ter tje se čuti, da so tudi bolj priprosti ali nekoliko malo učeni ljudje silo spašeni od rogovilskih misel in kužljivih pa zopercerkvenih nauk, ki se dandanašnji s tako silo in serditostjo trosijo. Delati moramo torej po tisti poti ljuliki nasproti, po kateri jo sovražnik seje, po spisih in ustnem nauku. Bog je z nami, ker delamo v Njegovem vinogradu in Njegovem imenu.

Mnogospoštovana in usmiljena grofinja Blagajeva, posestnica polhogradske grajšine, ki je te dni v Ljubljani umerla, je med drugim zapustila za ubožne polhogradske fare 1000 gl. tako, da se bodo letne obresti med nje delile; za farno cerkev v Polhovem gradu 500 gl.; za cerkve na Černem verhu, v Horjulu in v šent-Joštu po 200 gl.; šenklaški stolni in pa frančiškanski cerkvi v Ljubljani vsaki 1000 gl.; častitim gospem Uršulinaricam 1000 gl.; kranjski invalidni zalogi 200 gl.; normalne šole zalogi 50 gl. Vsi ti deleži bodo brez odšteve in stroškov, ktere ima poravnati velika dedinja, ki je gospá Terezija gr. Auerspergova; njen sin Aleksander gr. Auersperg je podedoval grajšino v Polhovem gradu in 3000 gl. — Blaga ranjca grofinja je s posebno zaupljivimi besedami v lastnoročno pisani poslednji volji naprosila znanega gosp. Jerneja Zupanca za izvrševalca svoje oporoke. Veliko dobrega je ranjca storila že v življenji, njene dobre dela so jo spremile v večnost. Bog ji daj večni mir! —

Elizabetišče, naprava dr. Kovača za bolne otroke v Ljubljani, je lansko leto oskerbovalo 66 otrok; 30 jih je ozdravelo, 12 se zboljšalo, 2 sta bila neozdravljena odpravljena; umerlo jih je 13, in 9 jih je 1. pros. 1869 v oskerbovanji ostalo.

Beseda

o pričetji besednice (rezurze) v Ljubljani 13. rož. 1869.

(Konec.)

Besednica ni in nikakor noče biti kraj publega kratkočasa, ali zbirališča za prazno tratenje časa, naj si tudi nasprotniki iz te pretveze nevredno svoje lažnjivo orožje zoper to napravo kujejo; oni ne vedo, kaj govoré. Po nekterih manljajih zoper nasprotnike pravi govornik dalje: Res je, da besednica zbira ljudi na razvedrilo, toda na razvedrilo zoper tisto družbinsko nezaupnost, ki velikrat tudi enakomisleče narazen loči, in tiste misli, da bi se zedinjeno poganjali za dobro reč, že v korenini zaduši; besednica zbira, da se serčnost budi k dosegu dobrega, za kar je posamezni človek preslab; zbira pa tudi ljudi, da se v pošteni družbi odabnejo od tiste

utrujenosti, ki v delu poklica človeka stori otožnega ali čisto pobitega. Besednica zbira k tistemu povedrilu, ki ga trudni udje na večer tirjajo ko odškodovanje za težo in butaro dneva. Besednica pa zraven tega tudi pripravljaja še višji veselje v tem, ker priložnost daje, da se udje med seboj bolj odkritoserčno in zaupno pogovarjajo, si brez skerbí in naravnost svoje misli in občutke razodevajo.

Govor nadalje dokazuje, da taki nasprotni dogovori so dandanašnji še posebno potrebni. V samosvojni odločenosti si namreč človek dostikrat po svojem misli kuje in se v marsiktere zmote tako zaguli, da je gluh do vsacega boljšega prepričanja. V odločenosti je tudi korenina glavnega zlega današnjega časa, namreč pomanjkanje serčnosti in določnosti za dobro reč. Ravno od tod izvira pomanjkanje za podlago terdnega prepričanja resnice in torej odpad od Boga in vere.

Kako to? O tacih napadih zoper resnico sploh velja, kar je Henrik Heine po življenji polnem vojskovanja zoper Boga rekel tistim nebolomnim velikanom, ki so iskali dokazati, da Boga ni; djal jim je namreč na smertni postelji: „S tacimi dokazi se ne more nobena mačka iz zapeči izvabiti, še vse manj pa Bog odstaviti!“ .. Pač res; resnici tudi pri naj prederzniših napadih napósled ni britko za zmago. Toda kolikrat se zgodi, da tudi dobri v zadrego pridejo, ko jim zablíši loš modrosti, s katerim se laž obdaja! Na tihoma se priplazi dvom v vest, ki pri novih napadih prihaja hujši; sam si človek ne vé pomagati, drugim jih o pomanjkanji priložnosti ne razodene, omahuje nedoločno v zadregi, kadar je treba djanja, in poslednjič — da se Bogu smili! — se na milost in nemilost laži čisto v oblast verže! Tako človeka vihar časa za seboj potegne!

Nadalje izpeljuje govornik, kako se iz take odločenosti od čverstih vernikov lahko napravijo tudi tisti značaji, ki zmiraj svoj plajš le po vetru obračajo, so brez moške in stanovitne določnosti ter podobni tistim matofirjem, ki pravi modri Sirah, da med lučjo in temoto ferfolé, dokler si perút ne posmodijo.

„Besednica“ ima biti tudi pomoček k nasprotnemu porazumljenju, k poravnavi nasprotnih misel raznih strank itd.; ona v vsem podpira namen katoliške družbe, je njen steber, njeno serce... Katoliška Ljubljana si mora le srečo vošiti k napravi, s katero je to uro obogatena... Kakor pri vsakem dobrem prizadevanji, tako tudi tukaj ne bo brez vojske in truda. To pa nas naj ne moti. Ko bi zamogla besednica kar brez težave kviško švigniti, bi ne bilo to mar znamnje, da je treba ni? Ravno pritežnosti kažejo, da je potrebna. Ne mudimo se tedaj.. Učimo se od delavnosti in darežljivosti nasprotnikov.. In glejte! za kaj se oni potegujejo, in za kaj pa mi? —

Po nadaljnjem spodbudovanji k serčnosti sklene g. dr. Kulavíc z besedami: „Bog blagoslovi namen „Besednice“ v belo Ljubljani! Bog ji ohrani še mnogo lét življenje očeta, velečastitega gospoda gr. Wurmblanda!“

Slovstvo.

„Mali slovenski pevec, zbirka dvoglasnih šolskih napevov; zložil in na svitlo dal v spomin 11. apr. 1869, zlate maše sv. Očeta Pija IX. Jos. Levičnik, učitelj v Železnikih,“ — se ravno natiskuje v tukajšnji Egerjevi tiskarnici. Obsega naslednje šolske pesmi: Himna Piju IX.; — Čast bodi Bogu Očetu, Sinu in sv. Duhu; — Kje je ljubi Bog; — Hvala Božja; — K sv. Duhu; — Šolsarska mašna pesem; — Sveta Ciril in Metod, slovanska apostola; — Delapust; — Zlati čas; — Veselo jutro; — Lahka noč; — Vojaška na popotvanji; — Moj dom. — Vsi ti napevi so prav domači, národni, naša mladina jih bo gotovo rada pela in tudi lahko zapominjevala;

so pa tudi tako lahko postavljeni v sekirice (nóte), da jih bo vsaki v glasbi le količkaj izurjeni na prvi vid premogel sam peti in tudi druge učiti. Pregledal je te napeve pred natisom sedanji verlo-izurjeni šmiklavški organist g. Förster, in jih razun kakih dveh ali treh malenkost brez vse poprave za natis pripravne spoznal. Pa napeve tudi to odlikuje, ker bodo natisnjeni v spomin Papeževe zlate maše, ktere so se Slovenci toliko veselili, in so tudi skor brez izločka povsod tisti dan tako slovesno obhajali. Vsaka slovenska šola naj si toraj tudi že zato vsaj po en iztis teh napevov omisli, ter ga za šolsko-inventarno lastnino ohrani, da ga bo imela ko stalni spomin na slovesnost, kateri enake katoliški svet tako malokrat praznuje. Dostaviti pa moremo še to, da se bo po številu komaj za vsako slovensko šolo po en iztis natisnil; naj se toraj o svojem času častiti gospodje učitelji in pevci z nakupovanjem ne mudijo predolgo. Na prodaj bodo pri g. Matiju Gerbarju. Cena še ni določena, segala pa gotovo ne bo nad 30 soldov na iztis.

Iz Zavca. (Vpeljevanje novega župnika 27. rož.) Že stari Slovenci, dokler so še v neveri tavalj, so svoje malikovavske duhovne častili, njim niso samo darovanja prepuščali, ampak tudi druge važne posle. Toliko bolj keršanski Slovenci čislajo svoje dušne pastirje, ko Božje namestnike. To se je pri nas 27. t. m. sijajno pokazalo. Že na predvečer si mogel slišati popotnika vprašavšega: Kaj neki pomeni današnje zvonjenje in strel v Zavcu? In domači bi ti bil odgovoril: Včeraj smo slišali, da danes pridejo že dolgo zaželeni novi g. župnik Jož. Jeraj Rečički, in tega veseli, ker naša lepa župnija, zdaj že čez pet mesev vdova svojega ženina težko pričakuje, smo hipoma, kolikor se dá ves terg v znamenje veselja z mlaji vili, in o večni luči njim pojdemo naproti.

Gg. župan in dosedanji oskerbnik sta se po novega gospoda v Celje peljala, in ko v zovori priderdajo med pokanjem možnarjev in veselim zvonjenjem, je kraj terga že čakala šolska mladina, kmetje in teržani, katerih eden, mejaš terga, gospoda stopivšega z voza, v imenu vseh pozdravi. G. župnik prijazno odgovorijo, da jih veseli priti ko dušni pastir v župnijo, ktera do zdaj povsod lepo slovi in da upajo vsem pravičnim željam vstreti v časni mir in blagor večni. — Od tod podali smo se v procesiji proti farni cerkvi, pred nami mladina, med kterimi je bilo šestnajst belo oblečenih družic z lepimi šopi v rokah, za nami teržani in drugi. Godci nam prigodejo do vhoda v cerkev, kjer je na podvojih stal lep napis: Veseli dohod! Med izvoljene pot, Enkrat od tod!

V cerkev stopivši smo vidili njo lepo okinčano, in mislil sem si: Pač prav, da si v veseli obleki, ker zaročena si z mladim in z obilnimi dušnimi darovi obdarovanim ženinom.

Zdaj so bile litanije in potem sprejem in pozdrav teržanov in šolske mladeži. K slovesnemu vpeljevanju se je bilo zbralo 18 duhovnov, med njimi milostivi g. opat iz Celja, kateri so v svojem govoru razložili vzrok veselja žavške župnije, ktera je zopet očeta dobila in se mora radovati, zakaj zveza med dušnim pastirjem in ovčicami je tesna, ker brez dušnih pastirjev bi nihče ne mogel sv. zakramentov prejemati in se ne zveličati. Pri slovesni sv. maši pelo je naše pevsko društvo znano Mikložičevo pesem. K obedu se nas je bilo 40 sošlo. G. župnik so napili najprej mil. knezoškofu, po tem svitlemu cesarju, prečast. konzistoriju, mil. g. opatu in vsem duhovnom, in potem svojemu pričujočemu očetu. Gostje pa so novodošlemu pastirju napivali in vsestransko veselje Žavčanom razodevali. Naši verli pevci so nas tudi pri obedu jako razveseljevali in še za slovansko reč menj vnetim srcem se je to podalo. — Vidili smo, da Slovenci res serčno duhovne spoštujejo. Pela se je

tudi pesem za to priložnost zložena, ktere lepi pomen naj se spolni, in sreča bo za novega g. župnika in za njegovo čredo.

Iz Maribora A. Vse se giblje in na novo obrača v Mariboru. Nove bodo mesca mal. serpana volitve v mestni odbor, pri kterih se bodo za gospostvo potegovali, ne konservativna in liberalna stranka — ta jez smo tukaj prekoračili — marveč staro- in novoliberalna stranka, to je, paglavec s škratelnjom. Tako imenovana (namreč po drugod) konservativna stranka nima tukaj prav za prav nobenga središča, ako spregledaš Mautendorferjevo kavano, kjer se shajajo dobrodušni „burgarji“ z družimi v duhu enakimi tovarši, ki Boga, cesarja in dobro letino za vse skerbeti puščajo. Škratelnjova liberalna stranka bo po navodu „Marburžanke“ vse žile napela, da zmaga. — Ker „Marburger'co“ že v mislih imam, naj tudi omenim, da ima tiskarsko pravdo zaradi članka: „pfäffisch — slovenische Umtriebe“, ki je bil pisan o priliki poslednje volitve v deželni zbor. Vrednik je pri prvem spraševanju obstal, da je članek od njega samega. Konec pravde vam že naznanim o svojem času.

Druga novica je, da imamo slov. politiško društvo. Nja nameni so blagi in odkritoserčni; da bi le tudi povsod odkritoserčnih prijateljev našlo, kar si bo gotovo po vseh močéh doseči skušalo. Zato pa tudi mislim, da ne bode našla kukavica, namreč „Wandererjev“ dopisnik iz Ljubljane, starke, ki bi njej izlegla jajce, ki jih je — nekoliko prepozno — potaknila maribor. polit. društvu v gnjezdo, češ, da bodo ljubljanski „mladoslovinci“ ločili se tamošnjih pervakov in stopili v zvezo z mariborškim pol. društvom. „Narod“ je v 77. št. tem rovarjem dobro posvetil, tako da utegne list v „Wanderer-a“, pisatelju se verniti s tem: „dass das ist nichts!“ — Kdor hoče zidati, ne smé v enomer razdirati!

Tretja novina je pa ta, da naznanja „Tagespost“ v Gradcu nov slovenski list v Celju, ki hoče, kakor „Tagesp.“ ongavi, „Narodu“ nasproti se postaviti, in — posebno pot hoditi. Naj izrečemo tu odkritoserčno svoje misli. 1. Štajarskih Slovencev nas je premalo, da bi — razun dveh domačih slovenskov, in enega nemškega — še četerti krajni list vzdrževali. 2. Slovenski „Narod“ ima — to smemo brez njegovega vprašanja z dobro vestjo izreči — odperte predali vsakoršnjim v njegov področaj spadajočim dopisom, in že dolgo časa zmereno in previdno postopa, tako da zamore tudi vsak „klerikalec“ ž njim zadovoljen biti. 3. „Danica“ je tudi med štajarskimi Slovenci tako razširjena, da v vseh v njeno področje spadajočih stvaréh zamore zadovoljevati, le da se ji mora pridno dopisovati in za njeno razširjevanje skerbeti. Slovincem je čez in čez zadosti eden cerkveno-katoliški list; samo podpisati ga je potreba z duševnimi in denarnimi pripomočki tako, da bo zamogel sčasoma po dvapot na teden izhajati. 4. Če narašča število novin, mora enako naraščati število naročnikov in še bolj število — sodelavcev; če pa teh obojih število ne narašča, umrjé novine na bolezn, ki se zove — sušica. —

Slednjič še to novico: da bode mašnikov posvečevanje 23. mal. serp., in bo posvečenih 10 gospodov iz 4. leta in 4 iz tretjega leta bogoslovja.

Teržaško mestno vradnijo je vsled pritožbe okoličanov minister znotranjstva rezno opomnil, da mora v oziru na jezično ravnopravnost se na tanko ravnati po 19. §. Ločenje okolice od mesta pa se zamore doveršiti le po postavodajni poti.

Iz Amerike piše gosp. misijonar Ign. Tomazin, da 9. rožnika je eden Slovencev imel zapustiti šent-Pavel in se podati na Kranjsko, ki bo tudi od njega veliko naročil opravil. Kdo je ta „neimenovani“, bomo zanesljivo kmalo zvedili. G. Nace Tomazin je bil lani o veliki noči

od škofa iz Krov-Vinga poklican za oskerbnika pri cerkvi Marije D. v št. Pavel. "Ta cerkev je naj lepši, če tudi ne naj večji v celi državi Minesoti in vsa bolj imenitna katoliška gospôda sv. Pavla ondi stanuje. Zdaj pa, kar se je pravi pastir une cerkve iz Francoskega povernil mesca kimovca, g. Nace oskerbljuje škofijsko faro v št. Pavlu. Podučil in kerstil je lani na veliki Šmaren 26letno ženo vojaškega majorja in ta dan je bila tudi pervikrat obhajana.

Pellnovec.

Liberaluh na smertni postelji. Undan je Danica v podobi razkazovala nespokornega „liberaluha na smertni postelji,“ ki se je še takrat po farizejsko bahal s svojo sovražljivostjo do Cerkve itd. „Tagblatt“ je po svoji šegi precej namen preokrenil in jezičil, da Danica želi liberalce v pekel pokopati. „Danica“ pa tega nikoli ne želi, temuč le želi, da bi se laži-liberalci premišljevale poslednje reči spreobrnili in zveličali, ne pa pogubili. Zato jim tudi včasih pové, kaj jih čaka. Ker pa „Tagblattu“ terdovratni liberaluh ni bil všeč, morebiti se mu bode poboljšani in spokorni bolj prilagel? „Blahovést“ ima namreč to-le naznanilo iz Parskega:

Nedavno je v Monakovem umerl vrednik zopercerkvenega lista „Süddeutsche Post,“ g. Avgust Bogner. Umiral je v hiši svojega prijatla Napoleona Vecchioni-a (r. Vekioni), vrednika še hujšega lista „Neueste Nachrichten.“ Ko so se bližale poslednje ure življenja Bognerovega, je jel močno hrepeneti po tolažilni, ki ga vernikom podaja katoliška cerkev. Videč svojega prijatla v smernih britkostih se je začel Vecchioni sam na vsem životu tresti, si je dal prinesiti britko martro ali krucifiks, jo je držal celo uro umirajočemu pred očmi in je z njim skupaj molil; kar zakliče Bogner: „Ljubi Vecchioni! vse je resnica, kar nam duhovni naše Cerkve oznanujejo; v resnici je nebo in je pekel, in jaz sem zdaj srečno satana zmagal.“ Dal pa je berž spovednika poklicati, in Bogmu je dodelil milost, da je mogel sv. spoved opraviti in prejeti sv. Rešnje Telo; duhoven je ostal pri njem, je molil z njim in zanj, dokler ni duše Bogu izročil.

Zanašamo se, da bode „Tagblatt“ tudi dogodbo o poboljšanjem ali „desnem“ laži-liberalcu naznanil svojim bravcem, ki jim gotovo ne bo škodovala.

Božji pravici se noben človek ne more umakniti. V enem badenskih mest je opravljal čast. o. Roh iz Jezusove družbe večerne premišljevanja z ljudstvom o podstavnih resnicah keršanskega nauka. Bilo je ravno v osmini sv. Rešnjega Telesa letošnje leto. Število poslušavcev je rastlo od dne do dne, in bili so med njimi olikani ljudje ne le katoličani, ampak tudi družih vér. Poslednji dan sta bila prišla v hišo Božjo dva moža, ki sta se vstopila ne deleč od prižnice, sta govornika brezbožno psovala in sveti kraj oskrunila. Občinstvo je policijo primoralo, da je reč preiskala. Nasledek je bil ta, da eden bogoskrumbarjev je bil obsojen samo k denarni kazni, drugi pa je bil „zavoljo pomanjkanja dokazov“ izpušen brez strahovanja. Toda že drugi dan po pridigi je dobil le-ta poslednji iz glavnega mesta naznanilo, da njegov sin, častnik vojaški, si je bil zavdal skorej ravno tisto uro ko je njegov oče svetišče skrunil. Uni pa, ki ga je bila policija k denarni kazni obsodila, je bil od svoje učiteljske službe odvržen in se zdaj druge službe iskaje po svetu klati.

Koliko jih pijančevanje požre. Na Angleškem nezmerno pijančevanje pokončá vsako leto počéz 50.000 ljudi, med njimi 12.000 ženskih. Za njimi je Nemčija s 40.000. Na Ruskem se šteje 10.000 žrtev na leto, na Belgijanskem 4000, na Francoskem 1500. Naj hujše je

pa v tem oziru v Ameriki. Dr. Everest je preštel, da v zedinjenih državah je v osem letih 500.000 ljudi pijančevanje usmrtilo.

Pijanec se spreoberne,

Kadar se v mertvaško jamo zverne.

Liberalna človečnost na „svobodnem Laškem.“ Duhovnega pastirja Jož. De Pieri-a niso za nič manj zatožili, kakor otrokomorstva, so ga v ječo vtaknili, kjer je moral nič manj kakor tri mesce na pravdo čakati. Kar pride od sodnije v Trevizi povelje: jetnika precej izpustiti. Ob desetih zvečer ga vlečejo iz ječe in na terdi tlak postavijo; prosi, naj ga obderže še čez noč, ker je bil zunaj svojega kraja, in morda tudi brez pomočkov si prenočevanje oskerbeti. Toda ječar, ne manj nepreprosljiv do nedolžnih kakor do zadolženih, ga pusti prenočevati na merzlem. Enako se je godilo že poprej tudi nekim kartuzijanom v Florencii, ki so jih pozno v noči ko nedolžne izpustili. (Un. catt.) Kdo ne bo slave pel „humanizmu“ v deželi, ki se baha s „svobodno cerkvijo v svobodni državi?“ Ali ni res, da so „liberaluhi“ trinogi? —

„Tagblatt“ svoj pot citira Hacquet-a, kako duhovne in našo deželo obira. O klosterskih duhovnih pravi: „Le z zaničevanjem zamore človek tiste ljudi gledati, ki v naj boljših letih, po naj lepših in obljudniših mestih v veliki družbi živé, ko pa med tem 60letin starček mora hoditi čez skalovje in ledenike po svoji službi...“ Kaj bi neki „licht-aufklärungski Tagblatt“ rekel, ko bi mu kdo začel govoriti: „Le z zaničevanjem zamore človek gledati na tiste gospé in gospodičine, ki v naj boljših letih, po naj lepših in obljudniših mestih naj lepši čas zapravljajo pred ogledalom z lišpanjem, v pisanji in pestovanji kužkov, v obiskovanjih in praznih kremljanjih; — pa na tiste gospode, ki po cele ure sedé in pišejo zoper narod, med katerim prebivajo in jedó, potem gredó „špancirat“ in zopet vohajo, kje bi kaj iztaknili, da bi narod po judovskih listih černili; potem se vsedejo po kavanah, kerčmah itd. in zopet narod branajo in gredešajo? O narodovih duhovnih potrebah, katerim streže enako svetno kakor redovno duhovstvo, ti ljudje nočejo viditi nič, ker sami v nezmerni skerbi za časnost na večnost pozabijo. „Tagblattarjem“ je tako nezmerno britko, da niso ljubljene od naroda. Zakaj pa zoper narodove naprave in duhovstvo njegovo tako vpijejo, zabavljajo, rohné, pišejo, rijejo, udelujejo? Ljubezen se mora zaslužiti, prisiliti se težko dá.

Stari pregovor.

Dixit saeculum clero:

Donec vixero, tibi inimicus ero.

V novi obleki liberaluhom v premislík:

DIXIt Vafre tVgaXqVe VoraXqVe IpsI saeCVLVM
CLero:

DoneC VIXero InIMICVs InIVrIVs atroXqVe
faLLaXqVe tIbI —.

Razgled po svetu.

Racionalistiško-protestanški shod v Vorms-u. Širokoliberalni ljudje, ki so jim kremliji več kakor pa resnica, so vormške modrovanja razglasovali te dni kakor kake orakeljne. Kaj je bil tedaj ta zoperkatoliški shod? Bili so pričujoči, kakor piše „Unità,“ velikani racionalistiške stranke, deist Blunčli, Šenkel, gorečnik Renanov, Šellenberg in drugi enake moke. Shod je pričél pastor Briegleb z molitvijo: „Naj dodeli Gospod nemškemu narodu nemško cerkev!“ Potem je Šenkel začél tožiti „apostoljsko pismo“ papeževu. Djal je, da namen papežev ni drugi razun vojsko trositi po Nemškem in razdjati občanstvo (das Bürgerthum). Protestanški narod, méni on, mora rimski jezi (!!) dati v

resnici nemški odgovor, odgovor, ki bode ponavljal oporeko njih očetov.

Potem bere deklaracijo, ki štarli od krivičenj zoper katoliško cerkev, njeno hierarhijo itd. ter baha s čistim evangelijem, ki ga pa vsak izmed njih po svojem zbira in čisti, kakor je znano.

Po deklaraciji je nasledovalo, kar se pri taci družbah nikoli ne smé pogrešati, manheimski pastor Šellenberg je namreč jezuite okajfal. Profesor Holtzendorf iz Berlina je naslednjič nasvetoval, čujte kaj? Naj se papež povabi, da bi se s protestanti zedinil! Med tem pa se je veršilo djanje hvaljene „kulture“: delile so se namreč med pričujoče sovražljive karikature ali spački zoper papeža in vesoljni zbor. Naravno je, da pojedina je morala skleniti demonstracijo in napitnice so bile ogledalo zbora.

V god ss. Petra in Pavla pri véliki maši so sv. Oče obnovili oporék zoper roparje sv. Stola in zoper vse tiste, ki jim svetovajo in pomagajo. Upanje imajo, da molitev pobožnih vernikov in božje usmiljenje bode ustavilo to počenjanje in da se bodo povernile pravice apostolskemu Stolu. „Quod si non eveniet, perdet Deus eos, qui nos perdere festinant,“ so to pot pristavili sv. Oče; to je: „Ako se to ne zgodi, bo Bog končal nje, ki nas išejo končati.“ —

Bulgarski trgovci na Dunaju hočejo ondi napraviti družbo zaoliko bulgarskih učiteljev, kateri bi potem domá bolj v prid Avstrije delali. Grof Andraši neki bulgarskih mladenčev v Pešto vabi. —

V nagovoru 25. sušca 1869 so sv. Oče britko po-tožili čez piemonško vlado, ki je po skorej neštevilnih žaljenjih zoper katoliško Cerkev tudi klerike vojaški postavi podvreči se prederznila! Kdo ne previdi, pravi namestnik Kristusov, kako škodljiva in sovražna Cerkev je ta postava, ki pravico, ktero je Kristus Gospod sam cerkvi dal, zaderžuje in vtesnuje v zbiranju pripravnih in potrebnih služabnikov, . . . in ki kaže, da edino na to meri, da bi se v ti presilno nesrečni Italii katoliška vera čisto zaterla in izkoreninila, ko bi bilo kdaj mogoče. Milovaje potem obžalujejo zleže in ujme, ki jih terpi sv. vera na Avstrijskem in Ogerskem. Omenjajo britkosti na Španjskem, in preganjanja, ki se zoper Cerkev godé na Rusovskem, kako škofo vlačijo v pregnanstvo zato, ker morajo in hočejo poslušati in spolnovati glas namestnika Kristusovega na zemlji, ondotnim vernikom pa se odvráča obćenje z apostolskim stolom. Hvalijo pa kat. škofo, ki branijo nauke sv. vere in kat. načela ter edinost sv. cerkve zoper početja in zmote brezbožnih ljudi. In veselé se, da se vse duhovstvo prizadeva posnemati prelepi zgled svojih škofov.

Pri tem pa tudi sovražnike Kristusa in Cerkve prav resnobno opomnijo, naj bi vender že resno prevdarili, kako strašno Bog kaznuje svoje in svoje Cerkve sovražnike.

Sklep je opominovanje k molitvi za zmotene in za Cerkev.

Iz Carigrada ima „Osten“ naznanilo, da so tudi armenski (razkolniški) škofoje odgovorili papežu na povabilo k vesoljnemu zboru; ta odgovor pa, da je nekoliko lakonišk (?). — Mi bi raji rekli: jezičen in neslan, ki tudi pojasnuje unega dopisnika nezrelo spreumetnost. Pravi jo namreč: „Za glavo Cerkve, kar hoče papež biti, zamoremo spoznati le Kristusa samega.“ Da bi armenski škofoje ne vedili, da je ravno Kristus tudi vidnega poglavarja in sebi namestnika postavil na zemlji, ter ima Cerkev vidnega in nevidnega poglavarja, to bi bilo odveč čudno; so mar tudi sv. pismo zaverгли, ali ga pa po svoji glavi razlagajo, kakor protestantje!

Osnabruški škof na Hanoveranskem je dal razpis,

da katoliški zakonski, ki bi se ločili od skupnega bivanja, so zavezani te pravice iskati pri cerkveni sodnii; kdor tega ne stori in bi se na svetne sodnije sklicoval, ne zmenil pa bi se za škofovo duhovsko sodnijo, taki bo kaznovan z izobčenjem.

Napoleon III moli za spoštovanje sv. vere. 27. rožn. je bil Napoleon III s cesarico vred v Beauvais-u, in prišel je tudi v stolno cerkev. Na vratih je rekel škofu: „ako bi bile njegove molitve uslišane, bi bila vera spoštovana, ljudstvo srečno, Francija velika in blagrena.“ — Visoki molivci pa le prepogosto pozabijo uk sv. Jakopa: da vso postavo prelomi, kdor jo v enem prelomi. Med tem ko Napoleon pripoveduje o svoji molitvi, pišejo pa časniki po vsih velikih mestih, da je Napoleon sklenil novo pogodbo z Italijo, po kateri bi Francoska vojna Rim zapustila (?) in bi se Rim tedaj roparjem nastavljal!

Hroma Italija. „Civiltà cattolica“ je 19. rožnika omenila, kako potreben bi dandanašnji bil čudež, ki ga je bil sv. Peter storil nad hromim, ker je vse družbinstvo tako bolno. „Unità“ k temu pristavlja, da uni hromec od rojstva je dan danes kraljestvo Italija. Kakor se po njenih vseučiliših uči nauk o „človek-živali,“ tako se mora primerjati to kraljestvo s štirinožniki, in ne ena noga mu ni zdrava. Šantava je Italija v veri, tej naj močnejši podpornji človeške družbe; šantava v politiki, kruncaje med redom in puntom; šantava v vojni; in strašno šantava v denarstvu. In ta hromulja, ne da bi se dala nositi na tempeljne vrata, kakor previdni hromec v Jeruzalemu, se daje nositi v beznice skrivnih družb in v lope masonskih lóž, od koder pa vselej spet bolna prišvepa. — V tempelj, v tempelj, o ministri — pa ne le samo laški, — ako hočete hoditi po zdravih nogah! Le samo ondi se godé čudeži, se ozdravljajo narodi.

Razun tega se je hromec sv. Petra priporočal apostelnom za pomoč. Kaj pa dela hroma Italija? Ona preganja apostelne, jih pleni in v ječe zapira! Bedasto je mislila, da bo ravno hodila, ako ne bo imela več mnihov in redovnic, ko bo pograbila cerkvene posestva, ko se bo država ločila od cerkve, in bodo vso svobodo vživali brezbožni in gerdini. Toda ravno nasproti — zmirom bolj šanta, in Macini ji gleda poslednji mabljej pritisniti.

Po še nadaljnem primerjanji sklepa članek: „Ako te Pij IX za roko ne vzdigne, Italija, zgubljena si . . . Le v imenu Jezusa Nazareškega hromi shajajo.“

V Lincu je bil undan nekaj tabor tako imenovanih „liberalcev,“ v katerem so psovali škofa, pa tudi vladi gorke solili. Toda domá je krehačev manjkalo, treba jih je bilo dobiti ter jih je železnica po znižani ceni z Dunaja priczala. Eden teh Dunajčanov je zarenčal: „Škof ko deržavljan ni nič več kakor jest; meni pa bi ne poslali fiakerja, ko bi me zaperli!“ Na Francoskem „rudečkarji“ tudi kralja niso imeli za več kot sebe, zato so ga zaklali svoje dni. Kadar bodo vse smreko enako velike, vse iglice na njih enako dolge; kadar bode vsi osliči enako dolge ušesa imeli in vsi kozliči enako zaferknjene rogove; kadar bodo imele vse zvezde na nebu enako velikost in svitlobo; kadar bodo bogati „lichtfreundi“ vse psovane „mračnjake“ na lica ocmokali in zraven sebe na „sofo“ posadili: takrat bomo mi vsakdanji ljudje razsajačem in rudečkarjem verjeli, da ni nič razločka med stanovi na zemlji in med spoštovanjem, ki jim gre po njih stopinjah, bodi si kjer koli.

Razne novice. Mavtarske, materijalistiske, bogatajske, in protestanške ločine govore zgolj laži zastran bližnjega cerkvenega zbora. Po Laškem, Francoskem in Španjskem te ločine udelujejo zoper katoličanstvo; ali po Nemčii in Švici je protestanstvo tudi v spopadu samo

seboj, ter se tepe z nasledki svojih lastnih načel. (U. c.) — Po Laškem gomazi; v Milanu, Veroni, Neapelju in drugod se mora vojna zmnožati. — Badenski frajmav-rarji, ki katoličane prav pobalinsko terpinčijo, kolikor le morejo, razpošiljajo med „prostomiselnih katoličane“ vabilo k vstani „katoliške nemške narodne cerkve.“ Tacih prismodarij je bilo tudi že drugod, pa so malo opravile. — V parsko zbornico je bilo pri zadnjih volitvah izvoljenih 24 katoliških duhovnov. Vsi zbornikov je 154. — „Peštanski Lloyd“ pravi: „Stan na Češkem in v Galiciji, kakor je znati, dosti glasno kliče, da kabinetu dunajskemu se pogreša zmožnost tako težke naloge doveršiti, kakor je češka in poljska.“ Sedaj se ne more več s Šmerlingom govoriti: „Zamoremo čakati.“ — Linškemu škofu se zmiraj pošiljajo adrese, ki njegovemu obnašanju v znani pravdi priterjujejo. Tako je prišla od ogersk stolnega kapitela v Szatmaru. V adresi iz Des-selbruna je podpisano srenjsko predstojništvo in veliko katoliških mož. Ker si škof noče zagovornika pri pravdi oskerbeti, mu je vlada določila dvornega in sodnega pravdosrednika dr. Kislinga. Tudi iz škofoje Langres na Francoskem je duhovska konferencija škofu naj viši spoštovanje razodela za njegovo poganjanje v prid cerkvenih pravic. — Minister Hasner je šleskemu vlad. namestniku pisal, da tudi keršanski nauk gre k skup-nemu nauku v ljudskih šolah in se mora torej pri poskušnjah iz njega prašati; ako bi pa cerkveno predstoj-ništvo posebej napravilo izpraševanje iz kerš. nauka, da to za šolsko spričevalo ne velja. Kosec cerkvene svobode. — O smerti škofa Lubienskega so poljski listi naznanaovali število duhovnov, preganjanih po Rusih od l. 1862. 37 duhovnov je ubitih na vojskah ali pa od sodnij v smert izdanih; 5 škofov, 8 prelatov in 218 duhovnov je odpravljenih v Sibirijo ali na notranje Ru-sije; 300 duhovnov po ječah; 44 duhovnov je pred pre-ganjanjem bežalo na tuje. V tem številu pa niso še obil-niši mučeniki iz Litvanije, Volinije, Podolije iz Ukrajne. Od tod je očitno, če je potrebno moliti ali ne, da bi Bog razkolniško prederznost že ukrotil. Od tod se vidi, kako je potrebna bratovščina ss. Cirila in Metoda, kako koristna pobožnost, ki jo svetvajo duhovni v Jeruzalemu. Od tod je očitno, kako potreben je sploh cerkveni zbor. — Sveti Oče so menda te dni očetom bazilijancem rekli zastran preganjanja škofov na ruskem Poljskem: „Vi-dite, vsi škofje zginejo: Felinskega ni več — Lu-bienskega ni več — Krasinsk, ni več — Popela ni več — Kalinskega je v Sibiriji umerl... Ne vem več, na koga bi pisal. Oh! ljubi moji sinovi, pro-simo Boga za naše ubogo, sveto Poljsko...“ Ako je res, da so težke že solze za vernike, ktere duhovni sploh zavoljo njih pretakajo, so gotovo še veliko težji solze za vlade, ktere sv. Oče pretakajo zavolj njih terdobe do škofov. — Deželna vlada v Insbruku je poslancu Greuterju pravdo nataknila, soditi ga hoče v skrivni sodbi in od Greuterja zaznamnjanih prič v njegov prid ne dopusti; Greuter se je zoper vse to obernal do višji sodnije. — Kakor se godi kranjski duhovščini od strani „sebi-liberalčev,“ tako tudi na Tirolskem. Zavračamo na nepretergane togotne napade v časnikih gospodu-joče stranke zoper duhovščino na Tirolskem, pravijo „Tir. Stimmen;“ ni je hudobije, ki bi se duhovstvu ne prilastovala, ne malopridnosti, ktere bi se Tirolsko ne dolžilo! — „Unità“ pravi, da vse pravde in preiskovanja iz poslednjih laških rogovilstev na to kažejo, kako so francoski in laški republikani bili v tem edini, da bi Napoleona III in Viktor-Eman. oropali in oba spodili, pa nad podertinami obojnega prestola vstanovili italo-galsko republiko. Kdo so pa ti ljudje? To so tisti kósi

in drozi, ki ondi kričijo zoper duhovščino, kakor tudi mnogi po naših krajih. — Potem ko je Pij IX poklical škofo na koncil v Rim, vse opičuje in hoče tudi svoje koncilije imeti. Protestantje, ali prav za prav prote-stanški prostoverci, so imeli konciliabulum v Vormsu, macinarji in garibalduhi so ga hotli imeti v Neapelnu, razkolniški greški patrijarh v Carigradu; pa vsem se kalí in kazi, kajti pravi vesoljni zbor zamore le kato-liška cerkev imeti. Na Laškem te opičarije dajejo vedno dosti opraviti; v Neapelnu so bile zopet rogovilstva. Vlade se hočejo mešati v kat. cerkveni zbor; k nesreči pa imajo ravno z rovarskimi „konciliabuli“ odveč opravi-ti, ter bi jih utegnili slast minuti v tuje reči se vti-kati. — Tudi protestanti v kantonu Bernu so imeli snid, pa razodeval se je v njem neki velik razpor. — Rusi na-merjajo svojega škofa vstanoviti v Pekinu na Kitajskem. — Doktorski zbor pravniškega oddelka na Dunaju je podelil letos katoliško štipendijo študujočemu judu. Šti-pendist je po vstani zavezan za dobroto molitve opravljati, zlasti tudi „Očenaš, Češena Marija.“ Kaj bi neki liberaluhi rekli, ko bi se protestanška ali judovska šti-pendija katoliškemu mladenču podelila? —

Iz Ljubljane. Birmali bodejo mil. kn. škof 18. ju-lija v Selcah; 19. pa v Železnikih.

Sveta vojska v svetem letu za vesoljni cerkveni zbor s primernimi nauki, opomini in molitvami. V Ljub-ljani 1869. Pri Ničmanu. (Cena 25 kr., terdo vez. 30 kr.) Te že zadnjič omenjene bukvice so na svitem in tako jasno in v premičnih primerah pojasnujejo nastopni „cerkveni zbor“ z njim zedinjeno „sveto leto,“ da si ne mo-remo kaj ter jih še enkrat omenimo, ker je v poduk naroda močno želeli, da naj se povsod razširijo. V prav lepi obleki imajo na 127 stranéh dosti obširen poduk (do st. 61) in potlej molitve za potrebe vesoljnega zbora in za sv. leto (med njimi sv. mašo, poseben križev pot itd. Cerkevni sovražnik se zaletuje tudi v cerkveni zbor torej je treba tudi v tem jasnega in krepkega poduka in ne manj molitve zvestih vernikov. Sezite tedaj pridno po teh novih bukvicah. — Nemški škofje se snidejo mesca kimovca v Fuldi posvetovat se v zadevah cerkvenega zbora.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Prestavljeni so ti-le gg. du-hovni pomočniki: Jož. Voglar iz šent. Ruperta v Ško-cijan pri Dobravi; Lov. Urbanija iz Kerke v šent. Ru-pert; Peter Režek iz Mirne peči na Kerko; Blaž Justin s Fare na Mirno peč. — Čast. g. Fr. Ber-gant-u je podeljena fara Polšnik. Čast. g. J. Bilec, dosedaj pri kn. Vindišgrecovi deržini, dobi benef. Lozice.

V lavantinski škofii. Č. g. Mat. Lah, fajm. v Vojniku, je imenovan za duh. svetovavca; Jož. Jeraj, dosedanji dvorni škof. kaplan in tajnik, je postal fajm. v Žavcu; mesto njega je postavljen za dvornega kapl. Jož. Žuža. — Prestavljeni so čč. gg.: Jur. Bezen-šek za družega kapl. v Celje; Jož. Kunaj v Celnice; Flor. Vizovišek v Kozje. — V pokoj stopijo čč. gg.: Fr. Osojnik, fajm. pri sv. Ilu v Slov. gorici; Jož. Bohanec, kurat pri sv. Ožboltu, in J. Rajsp kapl. pri sv. Lovr. v Slov. gor., in začasno Fr. Zabukošek. — Umerl je č. g. Jan. Ferenc v pokoju. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za pogorelce v Gabrii v blagoviški fari. Neimenovan s Polja 6 gl. 70 kr. po g. A. Jakiču.

Za afrik. misijon. Iz Teržiča: M. K. 1 gld., L. K. 1 gld. M. M. 1 gl., P. M. 1 gl.